

KRESY, GRANICE I POGRANICZA W HISTORII WOJSKOWEJ

Napoleon V

SPIS TREŚCI

Przedmowa	8
-----------------	---

CZĘŚĆ I ORGANIZACJA SYSTEMU OCHRONY GRANIC PAŃSTWOWYCH I ICH OBRONA NA PRZESTRZENI DZIEJÓW

Łukasz RÓŻYCKI Pogranicze bizantyńsko-arabskie w świetle traktatu <i>De velitatione bellica</i>	27
Andrzej NIEWIŃSKI Obrona i kontrola pogranicza. Militarna rola Wizny do schyłku XIII stulecia	37
Zbigniew PILARCZYK Wartość obronna siedzib szlacheckich na kresach południowo- wschodnich Rzeczypospolitej w XVI i XVII wieku	49
Tadeusz SROGOSZ, Maciej TRĄBSKI Udział oficerów wojska koronnego w wytyczeniu granicy pomiędzy „ukrainą polską a nowo-rossyą” w latach 1780-1781 ...	60
Jerzy PROCHWICZ Organizacja systemu ochrony granic Państwa w latach 1918-1919.	74
Waldemar REZMER Ochrona polskiej granicy na Kujawach i Pomorzu 1919-1921 ...	90
Dariusz RADZIWIŁŁOWICZ Rokowania pokojowe i o granice wschodnie Polski w Rydze w świetle raportu Rajmunda Niholma [Jerzego Stempowskiego] .	123
Zdzisław JAGIEŁŁO Uwarunkowania ochrony granicy wschodniej II Rzeczypospolitej w latach 1918-1939	136
Andrzej AKSAMITOWSKI Fortyfikacyjna osłona granic II Rzeczypospolitej na kierunku białoruskiego obszaru operacyjnego	154
Lech WYSZCZELSKI Polskie plany wojenne na wypadek wojny z ZSRR w dwudziestoleciu międzywojennym	172

Jerzy KAJETANOWICZ Granica zachodnia w koncepcjach bezpieczeństwa Polski w latach 1945-1990	185
Andrzej POLAK Obrona wybrzeża morskiego w Polsce w latach 1946-1958	193
 CZĘŚĆ II WAŁKI ZBROJNE ORAZ KONFLIKTY GRANICZNE NA KRESACH I POGRANICZACH	
Konrad ZIÓŁKOWSKI Europa środkowa bez granic. Działalność husyckich wojsk polnych w latach 1428-1433	210
Robert KŁOSOWICZ Płonące pogranicze. Wojny indiańskie w początkowym okresie państwowości Stanów Zjednoczonych	221
Marek DUTKIEWICZ Służba zdrowia Polskiego Korpusu posiłkowego podczas działań w Galicji Wschodniej i na Bukowinie w okresie od lata 1917 do lutego 1918 roku	235
Danuta KISIELEWICZ Walka o polsko-niemiecką granicę na obszarze Górnego Śląska (1919-1921)	248
Janusz KARWAT Historiografia niemiecka powstania wielkopolskiego 1918/1919 ..	261
Wiesław Bolesław ŁACH Konflikt polsko-litewski o Sejneńszczyznę w latach 1919-1920 ...	271
Aleksandra Anna KOZŁOWSKA Legenda Dytiatyna (16 IX 1920 r.) i „baterii śmierci” w tradycji polskich jednostek wojskowych	282
Tomsz KOPAŃSKI 7 Eskadra Lotnicza w kampanii polsko-ukraińskiej	295
Anna MARCINKIEWICZ-KACZMARCZYK Ochotnicza Legia Kobiet w obronie Lwowa (1918-1919)	305
Paweł BOREK Walki 9 Dywizji Piechoty o Łuniniec wiosną i latem 1919 roku ...	314

Wojciech WŁODARKIEWICZ Działania wojenne Frontu Ukraińskiego w 1939 roku	326
Maciej FRANZ Na pograniczach wojny na Morzu Śródziemnym (wojna brytyjsko-włoska na wodach Erytrei i brytyjsko-francuska na wodach libijsko-syryjskich 1939-1940)	345
Mariusz KARDAS Wybrzeże Gdańskie jako pole bitwy w 1945 roku. Na obrzeżach działań wojennych frontu wschodniego	364
Andrzej OLEJKO Górne Węgry czy Słowacja? Zapalna granica polsko-słowacka w XX wieku	382
 CZĘŚĆ III DZIEJE FORMACJI GRANICZNYCH – WYBRANE ZAGADNIENIA	
Tadeusz GRABARCZYK Udział wojsk zaciężnych w obronie południowo-wschodnich kresów Królestwa Polskiego w latach 1499-1500	402
Karol KOŚCIELNIAK Strażnicy granic dawnej Rzeczypospolitej. Wojsko kwarciane w systemie obronnym państwa pierwszej połowy XVII wieku	412
Rafał ROGUSKI Organizacja Straży Celnej na przykładzie Mazowieckiego Inspektoratu Okręgowego	423
Konrad A. CZERNIELEWSKI Szkolenie żołnierzy dla potrzeb Korpusu Ochrony Pogranicza w okręgu korpusu nr IV Łódź	435
Piotr DOBROWOLSKI Biuletyn Oświatowo-Propagandowy Korpusu Ochrony Pogranicza pomocą metodyczną bibliotekarza w promocji czytelnictwa i prowadzeniu biblioteki	443
Agnieszka JĘDRZEJEWSKA Jednodniówka Korpusu Ochrony Pogranicza 1924-1932	450
Zbigniew MOSZUMAŃSKI Wzmocnienie Straży Granicznej w 1939 roku	462

CZĘŚĆ IV MIASTA, OBSZARY, OKRĘGI I GARNIZONY WOJSKOWE POGRANICZA

- Wojciech MAZUREK**
Wolne Miasto Gdańsk 1807-1814. Na granicy francuskiego imperium 474
- Piotr SEMKÓW**
Rola Gdańska w systemie granicznym II Rzeczypospolitej 491
- Jan SZKUDLIŃSKI**
Armia niemiecka za granicą wschodnią w 1914 i 1939 r.
– podobieństwa i różnice 501
- Andrzej DRZEWIECKI**
„Korytarz Polski”, jako specyficzne pogranicze i jego wpływ
na zagadnienia obronne w dwudziestolecu międzywojennym 509
- Ireneusz BIENIECKI**
Polesie i jego znaczenie w planach wojennych II Rzeczypospolitej
w latach 1918-1939. Wybrane problemy 522
- Krzysztof NOWACKI**
Udział Śląskiego Okręgu Wojskowego w ochronie granicy
państwowej oraz odbudowie i zagospodarowaniu ziem
zachodnich w latach 1945-1955 537

CZĘŚĆ V SPOŁECZNO-KULTUROWE I MILITARNE UWARUNKOWANIA ŻYCIA SPOŁECZNOŚCI KRESOWYCH I POGRANICZNYCH

- Aleksander BOŁDYREW**
Kultura militarna pogranicza na przełomie średniowiecza
i nowożytności (na przykładzie Królestwa Polskiego) 550
- Witold JARNO**
Na granicy dwóch zaborów. Pogranicze kalisko-ostrowskie
na przełomie 1918-1919 r. 558
- Janusz ODZIEMKOWSKI**
Ochotnicy z kresów północno-wschodnich w formacjach
Wojska Polskiego w 1919 r. 576
- Henryk CWIĘK**
Niebezpieczne sąsiedztwo. O metodach działalności szpiegowskiej
ZSRR wobec Drugiej Rzeczypospolitej 586

Aneta NIEWĘGŁOWSKA, Małgorzata WIŚNIEWSKA Próby destabilizacji sytuacji na kresach wschodnich w dwudziestoleciu międzywojennym	597
Jerzy GRZYBOWSKI Duszpasterstwo wojskowe wyznania prawosławnego na terenie Okręgu Korpusu IX w latach 1921-1939	610
Zygmunt MATUSZAK Batalion KOP Słobódka – życie i służba na kresach	622
Sylwia HADRYSIAK Organizacje pilsudczykowskie w okupowanej Polsce (1939-1945) wobec problemów narodowościowych na Kresach Wschodnich . . .	632
Ewelina W. KLIMCZAK Kresowy pogląd na sowieckie życie – stosunek mieszkańców Kresów Południowo-Wschodnich II RP do okupacyjnej władzy sowieckiej (w świetle wybranych raportów, relacji i wspomnień) . .	647
Zdzisław CUTTER Oficerska Szkoła Saperów w dziejach ziemi przemyskiej lat 1944-1946	663